

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Omnes bonæ, & utiles.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

gendo, quàm timor proprii casus. S. Thom. in c. 6. Gal. L. 1.

§. X.

In Correctione oderis vitia, non hominem.

Perfectò odìo oderam illos. Ps. 138. 22. Quid est, perfectò odìo? oderam in eis iniquitates eorum; diligebam conditionem illorum. Hoc est perfectò odìo odisse; ut nec propter vitia homines oderis; nec vitia propter homines diligas. S. Aug. hic.

Et increpavit Jesum Spiritum immundum, Luc. 9. 43. & sanavit puerum. Nos contra peccatores execramur, sceleribus ignoscimus; impietatem fovemus, impios damnamus. Jesus autem dæmonem increpat, puerum sanat. Correctio impios purget, ut purpuram, quæ si pulverulenta sit, virgis concutitur; non ut ipsa laceretur, sed ut pulvis excutiat. Sic prudens agricola ferò luxuriantes ramos decuminat; non ut in arborem sæviat, sed ut arborem servet. Sic Christus fecit cum Thoma; à quo amoturus perfidiam, Apostolatium non tollit, nec coenaculo pellit. Jo. 20.

Reges eos in virga ferrea. Apoc. 2. 27. Rupert. hic. id est, recta & severa justitiæ disciplina, quæ non citò flectatur in gratiam, vel odium: quia vicit hæc, qui prædictarum victor est passionum; bonumque habet Zelum, nunquam odiendi hominem, & amando vitium; sed semper amando hominem, & odiendo vitium. Hæc enim in Rectore Ecclesiæ animi fortitudo, virga ferrea; id est, fortis, & recta, disciplina est.

§. XI.

Correctio sit privata.

Joseph Gen. 45. 1. Fratribus revocaturus in memoriam peccatum, extraneos jussit exesse.

Cum Dominus vellet arguere Job, c. 42. 1. solum convenit. Apud amicos palam laudavit:

Non locuti estis rectum, sicut servus meus Job. 42. 7. Sic Num. 12. 5. volens arguere Mariam, & Aaron, murmurantes in Moyse; eos ad fœderis tabernaculum seorsim præcepit ire cum fratre. Sic Christus Jo. 4. 27. Samaritanam solam, & secretò, arguit; discipulis dimissis, ut cibum emerent. Stella in Luc. 24.

Apprehendens eum de turba seorsum. Marci 7. 33. Ad designandum: quòd spiritualiter surdi, & muti, secretè admonendi sunt, atque docendi; nè ex humano robore retrahantur ab advertentia, & penitentia. Dion. Carthuf. hic.

§. XII.

Varia requisita ad fructuosam Correctionem.

Ecce constitui te DEum Pharaonis. Ex. 7. 1. Quasi innueret: quòd, nisi Deitatem induat privatus homo, minimè nuntiabit dura, & acerba verba, principi; ex quo sperare bona posset, & timere mala. Ex. 32. 27. *occidas unumquisque fratrem suum &c.* Cur ad munus adeò durum Moyse Levitas selegit? S. Ambr. ep. 56. sanctiora cæteris ad hoc munus eliguntur ministeria Levitarum, quorum portio DEus. Nesciunt enim parcere suis, qui nihil suum norunt: quoniam sanctis omnia DEus est. Bæza l. 3. c. 4. §. 33.

Etiam in secreta monitione, cum prudentia, & cautis exemplis, procedendum est, sicut Nathan 2. Reg. 12. 1. &c. Sunt quidam sicut leones, qui rugitu suo alia animalia terrent, non proprios catulos: sic illi alios, non propriam familiam. Summa Prædic. Correctio.

Perversi difficile corriguntur; & multorum infinitus est numerus. Eccl. 1. 15. Hebr. quod depravatum, vel perversum est, non poterit quis reconcinare; & diminutio, vel defectus, non poterit numerari.

TITULUS XLI. CREATURÆ.

§. I.

Omnes bonæ, & utiles.

Introduxit me Rex in cellaria sua. Cant. 1. 3. Modus contemplandi in Creaturis providentiam DEI erga nos. Quid sunt maria, & flumina, piscibus referta, nisi quædam Dei cellaria ad reficiendum? quid aër volatilibus; aut terra animalibus, arboribus, & plantis, abundans? nisi quædam promptuaria ad tuam nutritionem. Quid mineralia, ubi aurum &c. nisi thesauri DEI, ad te locupletandum. De Ponte hic. Exh. 10.

Nihil est ordinatum, quod non sit pulchrum. S. Aug. l. de vera Relig. c. 41.

Omnis natura, quamvis extrema, quamvis infima, in comparatione nihili jure laudatur. Id. ib.

Quid ita inutile videtur nescientibus, ut cimices? si sanguisuga faucibus hæserit, fumò ejus exceptò, statim vomitur, & difficultas urinæ hujus appositione laxatur. Pavi fimus podagræ fervorem mitigat. S. Hieron. l. 2. contra Jovin. apud Doulremian de amore l. 1. c. 1. st. 10.

Alia esui, alia potui, alia alii nascuntur usui. Nihil vacat, nihil inane germinat terra. Quod tibi putas inutile, aliis utile est; imò ipsum tibi frequenter aliò usu utile est. Quod eicam non adjuvat, medicinam suggerit: & sæpe eadem, quæ tibi noxia sunt, avibus, aut feris, innoxium ministrant pabulum. S. Ambr. l. 3. hex. cap. 9.

Nihil vile, aut abjectum, putandum est, quod DEUM habet authorem. S. Jo. Damasc. or. 1. de imaginib. Omnia, quæ à Deo creata

creata sunt, nobis bona sunt, & bona valde. S. Chrysol. l. 89.

Tanta est nobilitas cujuscunque vilissimæ creaturæ; utpote pili, paleæ, & cujuscunque etiam vilioris; quòd tota philosophantium peritia omnem eis perfectionem, quam in illa creavit DEUS, comprehendere non valeret. S. Bernardin. l. 51.

Dicit aliquis: ad quid valent pulices, qui nos inquietant? respondetur: valent ad humiliandum hominem; homo enim tumet superbiâ. Inquietatus à pulice humiliat se dicendo: Quid te exaltas pulvis, & cinis, qui pulvis non vales resistere? Jo. Gerson. Alpha. beto div. amor.

§. II.

Creaturae sunt scalæ ad Creatorem.

Ex Veteri, & Novo.

Posuit eum in paradiso voluptatis. Gen. 2. 15. ut ex aspectu multam acciperet voluptatem, provocaretque ad gratitudinem. S. Chrysol. hom. 13. Certum est, quòd homo itans habuit cognitionem creaturarum; & per illarum representationem ferebatur in DEUM; ad ipsam laudandum, venerandum, amandum; & ad hoc sunt creaturæ, & reducuntur in DEUM. S. Bonav. l. 13. de sublimit. fidei.

Ex omni ligno, paradisi, comede. Gen. 2. 16. Quod, ni fallor, idem est, ac si diceret: facite; ut per res omnes conditas ad me Conditorum affurgatis. S. Jo. Damasc. l. 2. Orhod. fid. c. 11.

Formatis igitur Dominus DEUS cunctis animantibus terræ, adduxit ea ad Adam. Gen. 2. 19. Statuens DEUS coram eo tot genera, creaturarum; potentia suæ infinitæ contemplandæ ei præbuit materiam. Et sequitur statim: **Immisit Dominus DEUS soporem in Adam:** quem soporem Sept. dicunt quandam extasim fuisse. Et credo, extasim illam causatam fuisse ex Bonitatis, & Majestatis, Dei infinite consideratione; quam ostendit in formatione tam diversarum creaturarum. Diez. conc. 2. in Comm. Virg.

Cæli enarrant gloriam DEI. Ps. 18. 2. Hebr. **Cæli scribunt gloriam DEI.** Cant. 5. 14. **Manus illius tornantes aurea.** Alii: **manus ejus volamina aurea.**

Quam magnificata sunt opera tua Domine! Ps. 91. 6. Quocunque aspexeris ædificium, tuum est. Vides solem, vides stellas, vides lunam: hoc ædificat te. Debes enim cogitare, & dicere: si sol, & luna, & cælum, & stellæ, Deo serviunt; quare ego non serviam? Cælum servit, terra servit; & infelix ego homo non servo. Quid erigeris in cælum? & cogitatio tua transcendit in cælum? & cogitatio tua transcendit in cælum? ecce à pulice vulneris! S. Hier. in Ps. 91.

Audierunt omnia verba oris tui. Ps. 137. 4. Nulla est pars Creaturæ, & supernæ, & infimæ; quæ non emitat vocem quavis tubæ clarioris, prædicantem nominis Dei magnificentiam. S. Chrysol. hic.

Polyanth. Sacr. Tom. I.

Sanctus Dominus in omnibus operibus suis. Ps. 144. 17. Omnia ista DEI opera sunt: proponuntur, suscipiuntur, laudantur, opera celebrantur; de operatore taceatur. Ergo in operibus volo laudare Creatorem; ingratum non amo laudatorem. Laudas, quidquid fecit; taces de illo, qui fecit? Quasi verò, nisi ille tantus esset, invenires, quod laudares. In eo, quod vides; quid ibi laudatur? species, utilitas, aliqua virtus, aliqua potentia, rerum istarum: ut pulchritudo te delectet; quid pulchrius faciente? Si utilitas laudatur; quid illò utilius, qui fecit omnia? Si virtus laudatur; quid illò potentius? à quo etiam facta non dimituntur, sed reguntur, & gubernantur omnia. S. August. hic.

Num, quem diligit anima mea, vidisti? Cant. 3. 3. Sponsæ charitas eò devenit, ut sponsum omnia putet; nè usquam eò crearet. Si ad vineas diverit, **borrus Cyprî dilectus meus mihi.** Cant. 1. 13. In campo florem illum agnoscit. Si aromata fragrant, Christus myrrha illi est. Si sylvas adit, malus est inter ligna. Si montes subit, Christus est cervus. Breviter, nè à Christo usquam avocetur, illum ubique; ea esse dicit, quæ ipsi in oblectamentum objeceris. Olival. 3. Strom. hic.

Paululum, cum pertransissem eos, invenit, quem diligit anima. Cant. 3. 4. In triplici Creatura sua investigari, & agnosci, potest DEUS: in Mundo, & ad ejus ornatum creatis; in Homine; & in Angelo. Has singulas circum, & pertransit, anima DEUM sitiens; ut eum, quem querit, inveniat. Rich. à S. Vict. hic.

Cæcus quidam. Luc. 18. 35. Vident cæci, cum cernentes hunc Mundum immensâ pulchritudine rerum conditarum, collatione factâ, conspicantur & ipsum Mundi opificem, Orig. in Matth. c. 13.

Quære DEUM; si forte atrectent eum, aut inventiant. Act. 17. 27. Verbum atrectare dici solet de cæcis, qui palpando viam quærunt: quia in hac vita tantum per vestigia Creaturarum investigamus DEUM; & palpando creaturas, in illis quasi DEUM atrectamus. Alii putant, vocabulum esse Musicum, significans tactum psalterii, vel citharæ: creaturæ enim velut chordæ instrumenti Musici à DEO facti; ex quorum tactu per cognitionem mirus prodit sonus. Hic sonus vocatur Job. 38. 37. **concentus cæli.** De Ponte. in Cant. 3. Exh. 1. §. 2.

Ex Patribus, & aliis.

Sol oculus est Mundi, jucunditas diei, cæli pulchritudo, naturæ gratia, præstantia creaturæ. Sed quando hunc vides, auctorem ejus considera; quando hunc miraris, lauda ipsius Creatorem. Si tam gratus est sol, consors, & particeps creaturæ; quam bonus est sol ille justitiæ? S. Ambr. l. 4. hex. c. 1.

Quamcunque creaturam aspexerimus, fulgurat DEI notitiam; dum ex creaturis
D d d Creator